

Les armes sèrbies reneixen entre les cendres

La indústria armamentística de Sèrbia torna a ser un dels motors de l'economia del país. Paradoxalment, un dels compradors és l'OTAN, que el 1999 va destruir-hi la majoria de fàbriques d'armes. El país debat ara si l'ingrés a l'aliança beneficiaria aquest sector.

La pertinença a l'OTAN és una qüestió que suscita molt debat i polèmica a Sèrbia. Els serbis no oblidem els bombardeigs que l'OTAN va llançar sobre el país l'any 1999, en el context de la guerra de Kosovo, que van causar centenars de víctimes civils.

De resultes d'això, els sondatges d'opinió fets fins ara mostren que una gran majoria dels serbis s'oposen a l'ingrés a l'aliança atlàntica. Aquesta oposició es va poder constatar a mitjan mes de juny, quan milers de persones, encapçalades per alguns partits de l'oposició

Edifici de la radiotelevisió sèrbia, a Belgrad, tal com quedà després de l'atac aeri de les forces de l'OTAN, l'abril del 1999.

i per organitzacions no governamentals, es van manifestar a Belgrad coincidint amb una cimera de l'OTAN a la capital sèrbia. Segons que assenyalaven algunes informacions, com, per exemple, una nota de l'agència EFE difosa el 14 de juny, el fet que aquesta trobada es fes a Belgrad ha estat interpretat per les autoritats sèrbies com un reconeixement de l'OTAN al país i al seu exèrcit, que acaba de completar un procés de professionalització. A més, la cimera ha estat vista com una oportunitat per a Sèrbia amb vista a mostrar-se com un soci fiable. De fet, aquest país forma part des de l'any 2006 de l'anomenada Associació per la Pau, un programa de l'OTAN encaminat a apropar-hi alguns països de l'òrbita de l'ex-Unió Soviètica. Sigui com sigui, el general francès Stéphane Abrial, que actuava com a portaveu de l'OTAN en aquesta cimera, va assegurar en una conferència de premsa que l'organització resta oberta a cooperar amb Sèrbia, però que és el govern de Belgrad

A dalt, un grup de persones observen l'edifici del quarter general del president serbi Slobodan Milosevic, poc després d'haver rebut l'impacte d'una bomba llançada per un avió de l'OTAN, el 21 d'abril del 1999. A baix, una delegació de l'exèrcit serbi, encapçalada pel general Ljubisa Dikovic (segon per l'esquerra), durant una visita a una fàbrica d'armes dels Estats Units, el 8 de febrer passat.

que ha d'establir el grau d'aquesta col·laboració. “L'ingrés a l'OTAN ha de ser una decisió sobirana de Sèrbia”, va dir el general. Val a dir que, des de fa uns quants mesos, grups d'intel·lectuals serbis han promogut manifestos i activitats per tal d'impulsar l'oposició a l'ingrés a l'OTAN i, fins i tot, per a demanar que es faci un referèndum per tal que els ciutadans ho puguin decidir.

Segui com vulgui, la cimera de l'OTAN a Belgrad ha servit també per a posar de manifest el grau de col·laboració entre la indústria armamentística d'aquest país i l'aliança atlàntica. En aquest sentit, el ministre de Defensa serbi, Dragan Sutanovac, assenyalava aquests dies la importància que tindria l'ingrés a l'OTAN per al seu país, sobretot amb vista a millorar la imatge i a impulsar les exportacions d'armes. Sutanovac, de tota manera, va puntualitzar que la decisió d'ingressar a l'aliança era política. “El fet més important és que hem assolit els estàndards que requereix l'OTAN, els millors estàndards d'arreu del món”, va dir, en declaracions recollides per la cadena britànica BBC els dies previs a la cimera. De fet, tal com

explicava aquesta cadena, la indústria d'armament sèrbia ha esdevingut un dels sectors de l'economia amb un creixement més espectacular. Paradoxalment, les mateixes fàbriques que foren destruïdes durant els bombardeigs del 1999, produeixen ara municions de molta qualitat que són utilitzades per l'OTAN en moltes missions com, per exemple, a l'Afganistan.

Com en temps de Tito. Durant els anys 80, la producció armamentística representava el pilar de l'economia de Iugoslàvia. Al país que havia deixat el president Tito hi havia 56 fàbriques d'armes i municions, localitzades principalment a Sèrbia i a Bòsnia i, en menor mesura, a Croàcia. En total, aquest sector donava feina a més de 30.000 persones. Segons que diu un document elaborat per Hélène Masson per a la Fundació per a la Recerca Estratègica, amb seu a París, el 30% d'aquesta capacitat de producció es va perdre arran dels bombardeigs del 1999, perquè almenys set dels principals centres de fabricació d'armament van ser destruïts. Això no obstant, aquests darrers anys, el sector ha anat recuperant un nivell equiparable al d'abans del desmembrament de Iugoslàvia. Segons que assenyalava el setmanari britànic *The Economist* no fa gaire, l'any 2008 les exportacions d'armes van reportar a Sèrbia uns ingressos de 200 milions de dòlars, xifra que l'any següent es va doblar. De fet, l'empresa estatal Yugoimport-SDPR, que s'ocupa de gestionar les exportacions de sis dels principals productors d'armes —entre les quals hi ha Zastava, un dels més antics—, assegura que les vendes han crescut d'un 30% des de l'any 2002. Actualment, la indústria armamentística sèrbia dona feina a uns 10.000 treballadors i és el sector que presenta un creixement més accelerat, només superat per l'agricultura.

Així doncs, segons que assenyalava recentment el portal de notícies serbi *Glassrbije*, l'exportació ha contribuït a l'èxit de la indústria militar sèrbia i al seu retorn a l'escena mundial. Aquest mitjà recollia també l'opinió del ministre Sutanovac, segons el qual aquest èxit s'explica per la modernització del sector de l'armament i per l'entrada als mercats d'Europa i dels Estats Units, a més de recuperar posició en els tradici-

onals, com eren, ja en temps del president Tito, els països africans. Segons el portal *Glassrbije*, les armes fabricades a Sèrbia s'exporten a 56 països. Entre aquests, els negocis més rendibles del sector l'any 2010 van ser l'exportació d'armes lleugeres a l'Iraq i d'escopetes de caça als Estats Units. L'any passat, els contractes per la venda d'armes van assegurar a Sèrbia uns ingressos de més de 1.200 milions de dòlars, segons *Glassrbije*.

Al seu torn, l'agència Inter Press Service recollia unes declaracions del president de Zastava, Rade Gramovic, en què confirmava el bon moment que viu la indústria armamentística sèrbia. “Enguany hem venut anticipadament la producció de fusells de franc tirador”, assegurava el president d'una de les fàbriques d'armes més antigues de Sèrbia, fundada el 1853. Segons que va dir Gramovic, la fàbrica de Zastava disposa de llicència de les Nacions Unides per a subministrar els seus productes als cascos blaus que hi ha desplegats a l'Iraq, a l'Afganistan i en alguns països africans. Aquesta agència, a més, publicava unes dades facilitades per l'empresa pública Yugoimport-SDPR, que coordina les exportacions de les sis principals empreses estatals sèrbies, segons les quals els principals compradors d'armes i municions a Sèrbia són l'Iraq, amb 300 milions de dòlars de volum de negoci; els Estats Units, amb 90 milions de dòlars, l'Afganistan, amb 30; Bèlgica, amb 25 milions; Bulgària, amb 17; Itàlia, amb 16; i Xipre, amb 15 milions de dòlars.

Per tot plegat, tal com assenyalava la cadena BBC el dia 10 de juny, els empresaris del sector armamentístic serbi estan convençuts que si aquest país ingressés a l'OTAN es podria beneficiar d'aquesta circumstància per a augmentar la capacitat exportadora i la modernització de les instal·lacions. Amb tot, a banda del rebuig majoritari de la població a aquest ingrés, el govern serbi topa també amb la posició d'un dels principals aliats. Segons la BBC, algunes fonts sèrbies van explicar que durant la visita que va fer a Belgrad el mes d'abril passat, el primer ministre rus, Vladímir Putin, en reunions a porta tancada, va mostrar al govern serbi la seva oposició a l'entrada d'aquest país a l'OTAN.

Xevi Camprubí